

Grundlaget for den saakaldte klassiske Dannelse, ved, at den stammer navnlig fra et Folk, der har været det liberligste Folk, som nogen Sunde har været her paa Jorden. Den højtærede Kultusminister vil vistnok fra sine unge Dage erindre, at unge Mennesker, Børn mellem 12 og 18 Aar, blev igennem den klassiske Dannelse indviende i det aller-værste Smuds i moralsk Henseende. Det er jo ganske vist saaledes, at Udgaver, der benyttes i Latinstolerne, maaste ere noget indrettede derafter, idet man har søgt at komme udenom de værste Ting, men jeg vil dog henstille til enhver, der har været i en Latinstole eller været Lærer ved en saadan, om han ikke har været opmærksom paa, hvorledes Drengene meget hurtigt finde Ting, som de ikke gerne maa finde. J. Eks. hos Horats er der vistnok Ting, som ere meget pæne, men der er andre Ting, som ikke er pæne; dem springer man over og læser dem ikke, men jeg tror, at selv om Drengene i Latinstolerne ellers slet ikke holde af at læse Horats og overhovedet ikke holde meget af læse Latin, gaar det dog saaledes, at naar de komme til de Oder og Satirer, hvor Horats besynger det, man nu kalder den fri Kærlighed, saa saa Drengene en ualmindelig Øyst til at læse Latin. Jeg behøver kun at minde om, hvilke utrolige Plumpheder og hvilke Slubgheder der ere indbefattede i den græske Litteratur, ganske simpelt af den Grund, at den er opvokset i en Befolkning, der var i en ualmindelig Grad jekkuelt anlagt. Jeg siger, at naar man staar med en saadan Jordannelse for alt, hvad man kalder den højere Udvikling her i Landet, skal man være forsigtig med at ville begrænse den fri Diskussion ogsaa paa dette Omraade. Laget jeg som sagt ikke er enig med Dr. Georg Brandes i denne Tendens, heller ikke paa dette Omraade, tror jeg, der bør være fair play, fri Diskussion, naar det blot ikke ligesom gaar til Ansigtelighed, thi naar der i den senere Tid har været Bestræbelser oppe i litterær Henseende for at indføre i vor Litteratur, hvad vi kalde smudrigt, saa mener ogsaa jeg, at det ikke er ubilligt at sætte Bom for det. Det, vi alle skulle holde paa, selv om vi i øvrigt ere fri i vore Anskuelser og ønske Frihed i Diskussionen, er en vis offentlig Ansigtelighed, men naar denne overholdes, saa siger jeg,

saa bør der i en alvorlig Diskussion ellers være Frihed, og jeg tror ikke, at nogen kan bestride, at Dr. Georg Brandes diskuterer med fuld Alvor og Barme og af sin fulde Overbevisning. Jeg beklager derfor, at man fra Kultusministerens Blads kan vise en saadan — jeg vil ikke sige et saa haardt Ord som Børnerthed, men Sneberhyndethed, at man af Hensyn til en saadan Diskussion udelukker en Mand fra Støtte af Staten, som man ellers anerkender for fuldt kvalificeret dertil i alle Henseender. Det forekommer mig altsaa ikke, at de to Momenter, som den højtærede Minister fremdrog, nemlig Dr. Georg Brandes' Forhold til Religionen og til Moralen, holder Stik. Jeg kunde gøre en lignende Betragtning gældende over for det tredje Punkt, nemlig det, der i Agitationen har hedt „Fædrelanderi“, men da den højtærede Kultusminister ikke har ønsket at drage dette Moment ind i Forhandlingerne, skal jeg heller ikke gøre det. Men jeg skal tillade mig at gøre en anden Sammenstilling, som jeg tror, stiller det endnu tydeligere frem, hvor ensidig man dømmes her i denne Sag. Der hører Forargelse over den fri Maade hvorpaa Dr. Georg Brandes har udtalt sig om religiøse Spørgsmaal. Det har vakt Forargelse, og jeg erkender, at i tidligere Tider har ogsaa jeg været forarget derafter. Men lad os nu tage en anden Side og høre, hvorledes der tales fra deres Side, der ere bestalte Indehavere af, hvad man kalder officiel Kristendom i Folketirken. Lad os se, hvad Indremissions Agitatorer præstere i Retning af Ufordragelighed. Jeg er tilbøjelig til at tro, at der fra disse Folks Side er vakt meget mere baade religiøs og aandelig Forargelse end fra Dr. Georg Brandes' Side. Naar man hører disse Ghjeligheder, som prædikes — ja jeg vil ikke nævne Navne — fra „Indremissions“ Side, tror jeg, det hos sundt tænkende Mennesker vækker dobbelt saa megen Forargelse som den Frihed i Udtalelser, vi høre fra Dr. Brandes. Men det tager man ingen Notits af, det er endogsaa veltjente Mænd i den danske Folkekirke, der her dømme deres Medmennesker ned i Svølpølen og hebe Helvede, hvis de ikke ere fuldt ud troende over for de Dogmer, som nu have staaet i et Par Tusinde Aar. Jeg siger, at naar man stiller sig paa et frit, uhildet